

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЕКООРІЄНТОВАНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ЗА СУЧАСНИХ ВОЄННИХ РЕАЛІЙ

Тетяна Герлянд,

доктор пед. наук, с.н.с., завідувач лабораторії технологій професійного навчання, Інститут професійної освіти НАПН України, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-7991-0431>

Анотація. Обґрунтовано актуальність екоорієнтованих педагогічних технологій, проаналізовано їх особливості та визначено структурні компоненти готовності викладачів до розроблення та застосування цих технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників. Коротко висвітлено стан проблематики щодо дослідження готовності викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти до використання екоорієнтованих педагогічних технологій у своїй роботі за умов воєнного стану.

Ключові слова: професійна освіта, екоорієнтовані педагогічні технології, проектування, готовність, професійна підготовка, методика.

FEATURES OF APPLICATION OF ECO-ORIENTED PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SKILLED WORKERS IN MODERN MILITARY REALITIES

Tetiana Gerliand,

Doctor of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Head of the Laboratory of Vocational Training Technologies, Institute of Vocational Education of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. The relevance of eco-oriented pedagogical technologies is substantiated, their features are analyzed, and the structural components of teachers' readiness for development and application of these technologies in the professional training of future skilled workers are determined. The state of this issue is briefly highlighted in study of the readiness of teachers of VET schools to use eco-oriented pedagogical technologies in their work under martial law.

Keywords: vocational education, eco-oriented pedagogical technologies, design, readiness, professional training, methodology.

Сьогодні світ стоїть на порозі екологічної кризи, викликаній практичною діяльністю людей у природі та безконтрольним використанням існуючих природних ресурсів нашої планети. Призупинити цей процес та зберегти безпечні умови навколишнього середовища для людини й живої природи є головним завданням світової спільноти.

Зокрема, стан екологічної освіти майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти значною мірою залежить від рівня сформованості відповідної компетентності викладача та готовності його до означеного напрямку педагогічної діяльності. Досягти цього можливо шляхом формування цієї готовності до розроблення і застосування екоорієнтованих педагогічних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців (Герлянд, 2022).

Діагностичний аналіз сучасного стану розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників надав змогу уточнити зміст поняття готовності викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти до означеного виду діяльності. Її розглядаємо як інтегральне утворення особистості, поступовий процес безперервної, активної теоретичної й практичної діяльності викладача, спрямованої на формування знань, розвиток відповідних здібностей майбутніх кваліфікованих робітників, їхньої стійкої мотивації до розв'язання екологічних, природоохоронних та здоров'язберезувальних завдань у синтезі зі сформованими установками на екоорієнтовану професійну діяльність (Гайдук та ін., 2022).

У структурі такої готовності виділено ціннісно-мотиваційний (цілі, мотиви екоорієнтованої діяльності); інформаційно-знаннєвий (знання суті екоорієнтованої діяльності, методів і форм), рефлексивно-діяльнісний (інформаційно-аналітичні, організаційні, комунікативні, технологічні вміння, рефлексивні здібності тощо) та контрольньо-оцінний (критичне осмислення результатів професійної діяльності щодо розроблення та використання екоорієнтованих педагогічних технологій) компоненти.

Також на основі результатів констатувального етапу експериментальної роботи виокремлено три рівні готовності викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти до розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій (високий рівень – характеризується їхньою майстерністю щодо розроблення та застосування цих технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників; середній – пов'язаний з перенесенням засвоєних алгоритмів розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій в умови реального освітнього процесу; низький рівень – притаманний викладачам, які застосовують окремі елементи екоорієнтованої діяльності у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників на основі запозиченого досвіду колег), за чотирма компонентами їх вияву (ціннісно-мотиваційний, інформаційно-знаннєвий, рефлексивно-діяльнісний, контрольньо-оцінний).

Аналіз отриманих результатів свідчить, що викладачі мають, переважно, середній рівень усіх чотирьох компонентів готовності до розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій. Найбільший відсоток має за цим рівнем сформованість інформаційно-знаннєвого компоненту готовності (76,6 %), на другому місці – рефлексивно-

діяльнісний (75,8 %), на третьому – ціннісно-мотиваційний (72,7 %), на останньому – контрольньо-оцінний (69,5%). Тобто, існує потреба в постійному розвитку готовності викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти до розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій за сучасних умов, що доцільно здійснювати у формі поступового запровадження групових, міждисциплінарних, екологічно спрямованих проектних методів, освітніх кейсів тощо (Каленський & Герлянд, 2022).

Згідно з отриманими даними, особливої уваги також потребує формування у викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти знань щодо розроблення, методів і прийомів реалізації відповідних методик розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій навчання у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників, які сприяють залученню їх до співпраці та пізнавальної діяльності, дають змогу моделювати різноманітні екологічні ситуації, пов'язані з майбутньою професією, тим самим формуючи навички їхньої поведінки у стандартних та нестандартних умовах.

Список посилань

Герлянд, Т. М. (2022). Проєктування змісту екоорієнтованих педагогічних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. In *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дікірх (Люксембург), 07 серпня 2022 р.)* (с. 185-189). Київ: ГО «ВАДНД».

Каленський, А. А. & Герлянд, Т. М. (2022) Принципи розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка: педагогічні науки*, 3(50), Ч. 1, 233-238. <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2022-3-50-233-238>

Гайдук, О.В., Герлянд, Т.М., Каленський, А. А., & Пятничук, Т.В. (2022).

Розроблення й застосування екоорієнтованих педагогічних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства: методичний посібник. Київ: ІПО НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733669>